

RUDARSTVO I METALURGIJA ZA VREME OSMANSKOG CARSTVA NA TLU SRBIJE U SMEDEREVSKOM SANDŽAKU

Srđan Katić¹, Ilija Ilić², Marija Korac²

¹*Balkanološki institut, Beograd*

²*Tehnološko-metalurški fakultet, Beograd*

Postoje brojni podaci o razvoju rudarstva kroz vekove kod nas. Međutim, treba istaći da je metalurgija bila usko vezana sa rudarstvom; dobijanje i prerada metala bila je u sastavu rudnika. Još u rimsko doba ove privredne grane bile su na teritoriji Srbije vrlo razvijene. Za vreme Nemanjića dolaskom Sasa dostižu vrhunac svog razvoja. Najездом Turaka na Balkansko poluostrvo u porobljenim zemljama nalazi se malo podataka o radu ovih delatnosti. Međutim, treba odmah istaći da one nisu prekinute, već su one i dalje opstajale i razvijale se. U radu su dati podaci o proizvodnji metalnog srebra, zlata, bakra i olova u Srbiji.

Procene ukupne proizvodnje srebra upućuju na zaključak da su Srbija i Bosna bile među najvećim, a dvadesetih i tridesetih godina XV veka, možda i najveći proizvođači srebra u Evropi. Proizvodnja srebra u smederevskom Sandžaku bila je u rudnicima Rudnik, Železnik, Rudište i Kučajna. Proizvodnja zlata bila je jedino u rudniku Kučajna. Bakar se proizvodio u rudniku Rudnik, rudnik Majdanpek u to vreme najveći je na Balkanu.

Proizvodnja olova odvijala se na rudniku Zaplanina Novog Brda, u Bosni rudnik Olovo, zatim Kučajna u Rudnik na planini Rudnik.

U radu je dat pregled organizacije i upravljanja proizvodnjom navedenih metala u pomenutim rudnicima. Takođe, navedene su i kovnice novca (srebrnog i zlatnog) u smederevskom Sandžaku- užoj Srbiji.

Ključne reči: rudarstvo, metalurgija, osmansko carstvo, Smederevski sandžak

Literatura

1. Srđan Katić, doktorska disertacija, Beogradski Univerzitet, 2005